

Formació de la personalitat (X): Els altres i jo som versos del mateix poema

Tenim una història, una família,
un veïnat, una cultura...

Cadascun de nosaltres és llar i,
per això, pot crear llar allà on
va. El camí sempre obert de la
maduresa de la personalitat
passa per viure i concebre la
nostra vida en funció dels
altres.

14/02/2017

«Va veure Déu que era bo» [1]. Sobre el fons d'aquesta tornada, que envolta tot el primer relat de la creació del món, se'ns presenta en contrast «el pensament de Déu, gairebé el sentiment de Déu (...) que observa a Adam sol al jardí: és lliure, és senyor... però està sol. I Déu veu que això "no és bo"» [2]: la solitud de l'home és com una peça que no encaixa en el disseny de la creació. Quan finalment el Senyor li presenta Eva, que és os dels seus ossos i carn de la seva carn [3], Adam s'allibera d'una estranya malenconia que ell mateix no aconseguia explicar-se. Ara sí que pot dir amb Déu que "tot és bo": refermat sobre la seva vocació a la trobada amb els altres com ell, el món deixa de resultar-li un lloc inhòspit.

Viure amb els altres millora la nostra personalitat, però ens quedariem molt curts si ens limitéssim a aquesta constatació. Necessitem els altres, i

ells ens necessiten: mai estan de més; són la terra a la qual sempre pertanyem, i des de la qual Déu ens crida a rebre i a acollir tots perquè tenim una història, una família, un veïnat, una cultura, cadascun de nosaltres és llar –lloc d'acollida– i pot crear llar allà on va. Perquè tenim casa, podem veure el món com casa: com la nostra pròpia casa i, ahora, com «la gran casa comuna» [4]. L'afecte cap a les nostres arrels, el conreu serè de la nostra manera de ser... tot això ens permet estimar i ser estimats, acollir i ser acollits.

Amb els altres i per als altres

Una de les experiències basilars de la nostra vida és que han comptat amb nosaltres: algú ens ha cuidat, ens ha tirat endavant. Cadascun és un ésser "rebut". Ningú creix sol; i ningú, en realitat, està sol, encara que algunes vides de fet es desenvolupin així. La desestructuració familiar i, com a

conseqüència, l'abandó en què viuen molts nens, no fan d'aquest principi antropològic fonamental una idea bonica però inútil. No manquen persones que han crescut en entorns hostils i han quedat danyades per la manca d'amor, que també, per això, són sensibles a l'afecte i poden convertir-se en terra d'acollida per als altres. Qui ha patit molt pot estimar molt.

«Cap persona no és un vers solt, sinó que tots formem part d'un mateix poema diví, que Déu escriu amb el concurs de la nostra llibertat» [5]. Els altres no estan simplement allà fora, com una pedra a la vora del camí: ens pertanyen i els pertanyem, més íntimament del que podem pensar. L'entendrem plenament en el cel, encara que en la terra s'aconsegueix entreveure, si es viu a prop de Déu i dels que ens envolten. Aquest mutu pertànyer té dues implicacions de gran abast: els

altres es recolzen en mi, i jo puc i he de recolzar-me en ells.

Voler i deixar-se estimar: el camí sempre obert de la maduresa passa per incorporar a la pròpia vida aquests dos aspectes del nostre «ser amb els altres i per als altres» [6].

L'adolescència és el primer moment en què aquest desafiament surt a flotació de manera clara.

Mentrestant els pares han donat forma al cor de qui ara comença a caminar per compte propi. Encara que gairebé tot té solució, aquesta feina prèvia dels pares defineix en bona mesura la nostra mirada cap al món, i el que l'enlluerna.

L'adolescent tendeix fàcilment a escollir models diferents dels dels seus pares, perquè comença a notar la necessitat de afirmar-se. Nodreix sentiments ambivalents: al costat de la percepció de la pròpia dependència, percep una set

d'emancipació, i, per això, l'amor als pares va a l'una d'un cert rebuig cap a la seva pròpia llar; és un principiant, però vol convèncer-se que té seguretat; busca distingir-se, però alhora vol pertànyer a un grup. Es tracta d'un moment difícil per a l'interessat i per als seus pares; però, més enllà de les manifestacions una mica extravagants d'aquest afany per singularitzar-se, el veritable fons del que succeeix a l'adolescent és que s'està ampliant el sentit de si mateix.

Si és característic de la infància referir tot al propi jo, amb l'arribada progressiva de la maduresa el jo s'estén, s'obre als altres: es comença a percebre l'afany –i la responsabilitat– de fer aportacions personals; es descobreix que els altres tenen els seus interessos i il·lusions. "Els altres existeixen": precisament un signe clar d'immaduresa consisteix en la incapacitat d'enfrontar-se a aquesta

nova exigència de la vida. La superprotecció per part dels pares – un afecte mal entès, un excessiu zel per estalviar dificultats i incomoditats– pot generar aquest tret de personalitat. Més endavant es descobreix aquest rastre, per exemple, en pares o mares que viuen per al seu treball, les seves aficions, les seves amistats, la seva forma física, i que es desentenent de l'educació dels seus fills; propietaris que no només es despreocupen de la seva comunitat de veïns sinó que fan impossible la deliberació pacífica dels assumptes; persones que acumulen greuges per convèncer-se que els conflictes es deuen als altres.

Els dons són per servir

Ens devem als altres. Aquesta és una convicció que, depurada de servilisme o d'ingenuïtat, denota maduresa. Vol dir que en cert sentit "el meu temps no és meu", perquè els

altres em necessiten. El descans, la diversió, la formació cultural i professional, adquireixen llavors una perspectiva més àmplia: es desdibuixen les fronteres entre el meu i el dels altres, sense que això suposi evasió de la pròpia responsabilitat, ni invasió de la llibertat aliena. Es tracta d'un plantejament connatural per a un cristià: **«Si el Senyor t'ha donat una bona qualitat —o una habilitat—, no és solament perquè hi frueixis, o per envanir-te'n, sinó per desplegar-la amb caritat en servei del proïsme»** [7].

L'egoisme ens posa fora de la realitat: ens fa oblidar que tot en la nostra vida és do. «Tens alguna cosa que no hakis rebut? I, si ho has rebut, a què tant orgull, com si ningú t'ho hagués donat?» [8] Si tot el que tenim és do, amb més raó ho són els altres. I, no obstant això, de vegades vivim com si no existissin, o els sotmetem de

maneres subtils al nostre criteri o als nostres interessos: més que rebre'ls, ens apropiem llavors d'ells.

«Cada persona tendeix a preparar-se una espècie d'estoig molt

còmode, on es tanca ell, i que els altres s'espavilin» [9]. Aquesta

tendència a fer girar el món al voltant del nostre jo és un principi d'immaduresa al qual sempre hem d'anar guanyant terreny,

serenament. Concebem llavors el projecte de la nostra vida no com una obra individual sinó com una aportació a la felicitat de tots.

Descobrim i redescobrim, així, que la veritable realització no és mai simple "autorealització". «Un no viu millor si

s'escapa dels altres, si s'amaga, si es nega a compartir, si es resisteix a donar, si es tanca en la comoditat.

Això no és més que un lent suïcidi (...). Jo sóc una missió en aquesta

terra, i per això estic en aquest món. Cal reconèixer-se a si mateix com

marcat a foc per aquesta missió d'il·luminar, beneir, vivificar, aixecar, curar, alliberar» [10].

És un fet que, en qualsevol grup humà, cadascú s'implica fins on vol, perquè hi ha moltes coses del dia a dia que no es poden pactar ni preveure per endavant. Les famílies i les societats surten endavant gràcies a aquests esforços gratuïts.

Desvetllaments de persones que, de vegades envoltades per l'apatia dels que prefereixen no complicar-se la vida, entenen que altres han dedicat temps a veure'ls créixer en el cos i en l'ànima, i saben que estan cridades a aquesta mateixa lògica, l'única que veritablement allibera: pares i mares de família, fills que tenen cura dels seus pares, estudiants que ajuden els seus companys amb dificultats, treballadors que s'enfronten a problemes dels que ningú vol ocupar-se. **«Quan hakis enllestit la teva feina, fes la del teu germà,**

ajudant-lo, per Crist, amb tanta delicadesa i naturalitat que ni l'afavorit s'adoni que estàs fent més del que en justícia has de fer. —Això sí que és fina virtut de fill de Déu!» [11].

Evidentment, aquesta manera de veure la vida no es confon amb el servilisme de qui es prodiga en fer tot tipus de tasques, sense ajudar els altres a exigir-se, ni amb la ingenuïtat de qui permet que s'aprofitin de les seves bones intencions. Servir no vol dir sempre fer coses: implica sobretot ajudar els altres a créixer, i això porta també a deixar espai a la responsabilitat que tenen.

Proximitat

La vida moderna tendeix a preveure solucions tècniques per a gairebé tots els problemes, ocultant a vegades l'escalf humà de l'ajuda mútua. No obstant això, davant de situacions

que sacsegen la nostra seguretat, com ara un desastre natural o un accident, es manifesta espontàniament una solidaritat, un sentit de comunitat que jeia sota les exigències de l'enrenou quotidià... Sorgeixen de nou les coses que uneixen, es desperten com d'un encanteri: es torna a l'essencial. Això mateix succeeix a menor escala, amb entrebancs personals com la mort o la malaltia d'una persona estimada... o amb episodis del tracte diari que, per les nostres pròpies circumstàncies, poden adquirir un relleu important: per exemple quan una persona ens ha fet notar, fins i tot subtilment, l'«amargor de la indiferència» [12], fred que glaça l'ànima; o, al contrari, quan hem percebut l'escalf d'un interès sincer per nosaltres... Es desperta llavors l'ànima cap el veritablement important: acollir.

«Era pelegrí i em vau acollir» [13].

Tots som en certa manera pelegrins, i esperem ser acollits: que ens reconfortin, ens escoltin, ens mirin a la cara. Maduresa significa adquirir aquesta sensibilitat cap als altres, i també, de vegades, passar per sobre de la manca de la sensibilitat d'un altre, encara que puguem patir amb això. De vegades convindrà aconsellar al que erra, fent-li veure el seu poc tacte; altres vegades, la millor pedagogia serà el contagi: la delicadesa, tard o d'hora, desperta la sensibilitat del més tosc.

Aquesta sensibilitat porta també a les persones a tenir iniciatives que es plasmen en el seu entorn més immediat, ocupant-se per exemple de «un lloc comú (un edifici, una font, un monument abandonat, un paisatge, una plaça), per protegir, sanejar, millorar o embellir una cosa que és de tots. Al seu voltant es desenvolupen o es recuperen vincles

i sorgeix un nou teixit social local. Així una comunitat s'allibera de la indiferència consumista (...).

D'aquesta manera es té cura del món i la qualitat de vida dels més pobres, amb un sentit solidari que és al mateix temps consciència d'habitar una casa comuna que Déu ens ha prestat» [14].

La maduresa que implica aquesta proximitat als altres és diferent de la facilitat per a la relació que és pròpia de les persones loquaces o extravertides. Es tracta sobretot de saber estar: observar, escoltar, acollir, aprendre de tots.

Especialment en una època en què les tecnologies de comunicació permeten relacionar-se amb molta gent, es fa necessari redescobrir la força de l'estar genuí, de la presència personal. Un *smartphone* pot permetre contactar de seguida a qualsevol, però no per això ens fa més propers. En l'àmbit virtual, un

disposa qui són els seus "veïns", els seus "amics", i paradoxalment això pot fer perdre de vista a qui la vida posa al nostre costat. Encara que s'ha tornat una cosa habitual, no deixa de ser desoladora l'estampa d'un grup de persones juntes que, en lloc de parlar entre si, gestionen els seus respectius missatges i perfils: la comunicació virtual absorbeix llavors a la comunicació real; gairebé sense adonar-nos, podem viure pendents de veure si algú s'ha recordat de nosaltres, en lloc de pensar: el que està al meu costat em necessita! I el millor que puc donar-li és la meva proximitat. Precisament aquesta opció per la presència personal, en la qual ens exposem al contacte directe, a la realitat sense filtres, ens fa créixer en humanitat; ens desperta un cop més a allò que veritablement és important. Pensar en els altres, pregar per ells, ens porta a viure per a ells. «Només així es viu la vida de Jesucrist i nosaltres

esdevenim una mateixa cosa amb Ell» [15].

Carles Ayxelá

[1] Cfr. *Gen* 1, 10.12.18.21.25. El verset 31 postil·la: «Déu veié tot el que havia fet, i era molt bo»

[2] Papa Francesc, Audiència, 22-IV-2015. Cfr. *Gen* 2, 18

[3] Cfr. *Gen* 2, 23.

[4] Papa Francesc, enc. *Laudato si'*, 24-V-2015, n. 13.

[5] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 111.

[6] Papa Francesc, Ex. Ap. *Evangelii gaudium*, 24-IX-2013, n. 273.

[7] Sant Josepmaria, *Solc*, n. 422.

[8] 1 *Cor* 4, 7.

[9] Sant Josepmaria, notes d'una reunió familiar, 21-X-1973 (AGP, biblioteca, P01, 1974, pàg. 319).

[10] Papa Francesc, *Evangelii gaudium*, n. 272-273.

[11] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 440.

[12] Sant Josepmaria, *Carta* 11-III-1940, n. 7.

[13] *Mt* 25, 35.

[14] Papa Francesc, *Laudato si'*, n. 232.

[15] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, XIV estació

Traducció de l'oficina de comunicació de l'Opus Dei a Catalunya

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/els-altres-i-josom-versos-del-mateix-poema/](https://opusdei.org/ca/article/els-altres-i-josom-versos-del-mateix-poema/)
(12/04/2025)